

1654 On. Biblioteca
Palatul Cultural

Arad

CRONICA

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.
Str. Lovinici No. 2

Telefon:
Redacția și administrația 12-66
Tipografia 14-69

Ararul de afirmare
românească
al Ținutului Timiș

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei
Pentru țărani, preoți și învățători 300 lei
Pentru întreprinderi 2000 lei

Apare sub egida
„Astrei Bănățene“

Profesoarele

...oratul depășește în sensul lui
... concepția vulgară de funcțio-
... Ministerului Educației, iar sco-
... catedre, e cu totul altul, decât
... unei biete existențe prin sa-
... cre însă, anumite constrângeri
... de toate zilele determină,
... și comportări, cari deviază
... dela drumul dreptelor noastre

...reanu ca aceste câteva rânduri,
... considerate ca o critică adresată
... elemente ale corpului didactic
... amământ secundar, cari nu pot,
... vor să-și înțelegă solia. Firește
... arul supără. Atunci însă, când
... evar, e spus fără intenția de a
... și mărturisești doar, dorin-
... de a încerca să contribui la
... tirea unor stări, cari nu e bine
... dureze, — supărarea nu e în-
... și insist asupra acestui
... umoscând mai ales exagerările
...ității feminine. titlul acestui ar-
... ind: profesoarele.

...soară sau profesor, rolul e ace-
... pregătești generațiile ce ți-se
... tează.

...ite capodopere de pedagogie au
... să dibuie cărarea care duce de-
... vâțat la cel care învătă - știința
... ei se însușește teoretic, dar se-
... aplicării ei practice, rezidă în
... cea care deschide sufletele.

...a sub-
...ogoste care să apropie profesoa-
... elev, ca părintele de propriul său

...distr
... sunt suficiente cunoștințele, dacă
... arul nu știe sau nu vrea să gă-
... de această punte de trecere.

...ura
... mulți profesori, cari prin râvnă
... și-au luat cu mult succes

...e și-au
... excepționali prin inteligență și
... rle lor, dar prea puțini însă,

...nce
... și-au reușit să dea și altora
... nțialul lor de cunoștințe.

...te
... legiuiri, oricâte programe
... ar încărca îndatoririle profe-

...oricâte reforme s'ar succeda,
... d o îmbunătățire, idealul nu po-

...armărit, decât prin profesorul ca-
... e să aibă inimă, nu numai

...esorul îl conține și-l înlocuiește
... mișune, pe părinte. Profesorul,

...șește, adesea această noțiune,
... superioritatea cunoștințelor, prin

...continuu, intelectual, cu
... El e prezent în frământarea și

...a aluatului tânăr, el poate stin-
... întei pâlăvirile virtuților nă-

... poate amputa sau favoriza in-
... vicioase, în lupta în care se

...seste adolescența.
... căți profesori, sau câte profesoa-

...au știința să corespundă acestui
... și întâi îi gonește instabilitatea.

...condează dela un liceu la altul, dela
... altul. Ba adesea intervin schim-

... cursul aceluiaș an. Atașarea lor
... generație de o sumă de indivizi, e

... și sunt astfel ca niște părinți
... instabili, străini. Și elevii resimt

RĂZBOIUL SE VA SFÂRȘI CEL MULT INTR'UN AN

„Germania a pierdut în urma acordului ei cu
Rusia, orice șansă de victorie“

Senzaționalul studiu al amiralului Nakamura

Londra, 18. (Rador.) — Corespon-
dentul din Tokio al ziarului „Times“
transmite un studiu publicat în revista
„Pacific“, de amiralul Nakamura, în
care acesta afirmă convingerea că Ger-
mania a pierdut în urma acordului ei
cu Rusia, orice șansă de victorie. Naka-
mura este considerat — arată ziarul —
ca unul din cei mai de seamă gânditori
din cercurile navale japoneze. Studiul a
fost publicat și în broșură, cu intenția
evidentă de a determina o politică de
neutralitate a Japoniei.

Amiralul Nakamura scrie că pentru
a câștiga războiul, Germania trebuia să
se poată bizui pe Japonia în Oceanul Pa-
cific și pe Italia în Mediterana și pe
Spania, care trebuia să asigure baze în-
semnate puterilor axei.

De unde potențialul de război a Ma-
rei Britanii era insuficient, acordul ger-
mano-sovietic a răsturnat situația. Ja-
ponia și Spania s'au declarat neutre, iar
Italia a decis să adopte o atitudine de
inacțiune. Problema navală s'a redus
deci, pentru Marea Britanie, la infrun-

tarea unui simplu războiu de „guerila“
în Marea Nordului. De aceea, ea poate
avea de acum, o încredere absolută în
victoria ei.

Examinând problema dacă forțele ae-
riene pot determina victoria. Nakamura
răspunde negativ și că actuala superio-
ritate a Germaniei va dispărea repede.

El încheie cerând ca Japonia să lchi-
deze incidentul din China cât mai grab-
nic, deoarece războiul european va lua
sfârșit până într'un an.

Un comitet național cehoslovac constituit

în Franța, sub președinția d-lui Beneș, pentru reorganizarea armatei cehoslovace

PARIS, 18 (RADOR). — UN COMI-
TET NAȚIONAL CEHOSLOVAC A

15 vase finlandeze reținute în porturile germane

Helsinki, 18. (Rador.) — Agenția
Reuter comunică: Actualmente sunt de-
ținute în două porturi germane, 15 vase
finlandeze. Vasele Karin Thorden și
Hulda Thorden cari mergeau din Fin-
landa spre Statele Unite, sunt reținute
într'un port german de mai mult de o
lună.

FOST CONSTITUIT DE BENEȘ, GE-
NERAL INGR, OSUSKY, RIPKA,
OUTRATA, SLAVIK MONSENIORUL
SCHRANECK ȘI GENERAL WIEST.
GUVERNUL FRANCEZ A LUAT NO-
TA DE CONSTITUIREA ACESTUI
COMITET, CARE VA FI CALIFICAT
SĂ RECONSTITUIE ARMATA CE-
HOSLOVACĂ. DIN CELE OPT PER-
SONALITĂȚI, CINCI SUNT CEHE ȘI
ANUME: BENEȘ, SCHRANECK,
INGR, OUTRATA, ȘI RIPKA, IAR
TREI SLOVACE: OSUSKY- SLAVIK,
WIEST. GENERALII INGR ȘI WIEST
VOR ORGANIZA ARMATA CEHO-
SLOVACĂ ÎN FRANȚA.

Sporirea producției de războiu în Anglia

Londra, 18. (Rador.) — Marea activitate
desfășurată în Anglia, pentru sporirea pro-
ducției de războiu, este relevată de toată
presa londoneză de Vineri. Ziarele subliniază
rapiditatea adaptării producției industriale
la nevoile războiului. Uzinele fabrică detec-

toare pentru avioane, cu ajutorul cărora se
poate calcula unghiul de tragere al bateri-
lor antiaeriene din serviciul apărării ter-
restre. O parte din uzine este consacrată
fabricării acestor aparate numite „urechile
armatei.

Apoi, viața socială, atracțiile, mondeni-
tățile ei, prelungesc adesea până noaptea
târziu convenirile familiare, la câte-un
joc de poker sau alte distracții mai mult
sau mai puțin costisitoare și îndeosebi
obositoare, iar mâine zi, le așteaptă ca-
tedra, elevul. Or, cum nervii unei femei
sunt mai puțin rezistenți, surescitarea se
transmite, în un gest, sau o vorbă, care
poate avea repercursiuni dăunătoare

asupra acelor cari n'au nici o vină.
Dar dela comportarea socială, dela
felul de viață al profesoarelor, la con-
duta lor în școală, se mai întrepune
încă o condiție: forma prezentării, toa-
leta.
Profesoarele, sunt exemplele de fie-
care zi ale elevelor. Un păr oxigenat,
sprâncenele încondeiate, machiajul
însuși, ca și coafura, se relevă în un
contrast strident, cu îndamnurile la

SUNT NEVINOVAT!

București, 18. (Sir.) În dreptul
institului medico-legal și-a tras un
glonț în cap inginerul hotarnic Ion N.
Tomescu. Asupra sa a fost găsită o
scrisoare, în care spune numai atât:
sunt nevinovat. Cadavrul lui a fost de-
pus la morgă. Cazul se cercetează.

„Oltenia“ n'a fost torpilată

Constanța, 18 (SIR.) — În legătură
cu ultimul voiaj al tankului petrolifer al
societății Steana Română „Oltenia“ s'a
răspândit șvonul că ar fi torpilat,
știrea fiind anunțată și în streinătate

Eri s'a primit un mesaj radiotelegra-
fic din partea tankului „Oltenia“ prin
care acesta anunțase că se găsește în
drum spre țară, urmând să sosească la
Constanța în câteva zile.

Perchiziții făcute foștilor fruntași comuniști din Franța

Paris, 18 (Rador.) — Poliția a con-
tinuat perchizițiile la domiciliurile mai
multor fruntași din fostul partid comu-
nist.

simplitate și naturalețe. Intre șorțurile
elevelor și toaletele profesoarelor, a
stârnit acelaș contrast.

Decât că, Ministerul Educației Na-
ționale, sesizând faptul, a dat o dispozi-
ție recentă prin care toate profesoarele
vor trebui să îmbrace la catedră șorțul.
Măsura nu trebuie să supere pe nimeni.
E necesară și utilă. Mai mult: e începu-
tul cel bun.

C. M.-L.

Donația M. S. Regelui pentru cantinele școlare din ținutul Timiș

TIMIȘOARA, 18. — Presa a anunțat, acum câteva zile, că M. S. Regele a binevoit a doua oară 250.000 lei pentru cantinele școlare din fiecare ținut al țării.

Suma de 250.000 destinată cantinelor școlare din ținutul Timiș a sosit la sucursala locală a Băncii Naționale.

Această sumă va fi împărțită de rezidența cantinelor școlare din cele cinci județe ale ținutului.

Anglia în cifre

În Anglia cade un funcționar la 102 locuitori; un polițist la 342 locuitori; un medic la 671 suflete; un arhitect la 1978; un avocat la 2090 locuitori; un optician la 6034; un deputat în Camera Lorzilor la 52.402 locuitori; un deputat în Camera Comunelor la 66.286; un consilier de coroană la 142.860; un recordman la 341.952 cetățeni; un judecător la 366.348 locuitori din țară.

Jose Licinio Rendeiro: „Estudos Romanos”

Un publicist portughez din Madera, d. José Licinio Rendeiro, ne aduce surpriza unei cărți foarte bine informată asupra artei și artiștilor din România.

În prefața cărții autorul lexică gândul care l-a îndemnat să scrie această carte. „Românii ca și Porthugezii sunt popoare de aceeași origine, coborând din Romani. Limba lor e dulce și melodioasă. Suntem două popoare surori separate însă prin distanță și prin reciproca necunoaștere. Pentru aceea, dorința de a scrie o serie de cărți, în care autorul își propune să vorbească Porthugezilor despre țara Românilor, despre tradițiile, istoria, poporul și manifestările artistice și literare”

Prima carte din acest ciclu a apărut acum. În ea d. José Licinio Rendeiro face o incursiune în diferitele epoci ale artei noastre, începând bine înțeles cu „primitivii” — meșterii iconari și zugravi de biserică — prezentând apoi precursorii modernismului, reprezentați prin artiști ca Lecca, Pop și Tătărescu, apoi pe moderni: Th. Aman, Grigorescu, Andreescu, Luchian, etc., și încheiând cu contemporanii: Petrașcu, Palad, Str. Popescu, Steriadi, Iser, Sion, Bunescu, Sirato ș. a., iar dintre sculptori: Paciurea, Brâncuși, Han, etc. D. Rendeiro se arată destul de orientat asupra artei noastre. Citează studiile d-lui Busuioceanu și își ilustrează lucrarea cu numeroase fotografii.

Autorul portughez mai anunță de altfel și alte cărți despre România: una asupra limbii românești în comparație cu limba porthugeză, apoi o serie de studii asupra lui Panait Istrati, Nicolae Iorga și asupra Prozaților români.

Socotim interesant să semnalăm cititorilor români lucrările acestui neașteptat prieten al țării noastre, care ne trimite operele sale dintr-o insulă îndepărtată a Atlanticului.

Moartea judecătorului Butler dela curtea supremă federală americană

Washington, 18 (Rador.) — Judecătorul Butler dela Curtea Supremă Federală, care a încetat azi din viață, era cunoscut pentru atitudinea sa de opoziție, contra noii politici economice a guvernului Roosevelt. În urma morții judecătorului, d. Roosevelt va putea numi un al cincilea membru al Curții federale care să se bucure de încrederea sa. În felul acesta el va obține în sânul curții, o majoritate de 5 contra 4.

Știri din Valea Jiului

CONFERINȚA CATEHETICĂ

Despărțământul Jiu al Asociației A. Șaguna a clerului și-a ținut conferința de toamnă, — catehetică, — în comuna Răușor din plasa Pui, sub conducerea pâr. prot. I. Duma, președintele despărțământului. Au luat parte la conferință preoții: V. Șandru, At. Daju, M. Munteanu, Gh. Zemora, C. Zoican, P. Fan, Eus. Oprean, I. D. Popița, Tr. Moșic, Oct. C. Daju și M. S. Jura.

În cursul sf. Liturghii, slujită în sobor, cu răspunsurile date de co. ul preoților neslujitori, — a rostit o frumoasă predică pr. Eus. Oprean, stăruind asupra adevărurilor legii strămoșești și a răstăcirii celor ce se abat dela ea. Prot. Duma a complectat instructiva cuvântare cu accentuarea datoriei creștinului de a-și ajuta deaproapele, — în deosebi familiile celor concentrați.

Trecând apoi în școală pr. I. D. Popița a dezvoltat cu măiestrie tema despre „Darurile Ortodoxiei”, cari sunt: păstrarea limbii române, crearea conștiinței naționale, trezirea dorinței de a se facea unirea românilor și îndemnul de a ne apăra moșia și a ne iubi Regele.

După masa comună în casa ospitalierului părinte At. Daju și-a citit pr. T. Fan bogata dare de seamă despre lucrarea: „Românism și Ortodoxie” a pâr. dr. D. Stăniloae. Urmată de discuții. Apoi s'a stăruit asupra nevoii de manuale didactice pentru elevii școlilor primare, arătându-se ereziile cuprinse în cărțile de citire, — manuale oficiale, — etc.

SFINȚIRE DE TROIȚĂ

Se știe că nu demult au fost uciși, în comuna Aninoasa, doi jandarmi, în luptă cu niște hoți, înarmați. Pe locul unde au căzut jertfă a datoriei bravii jandarmi s'a ridicat o frumoasă troiță de pomnire, a cărei sfințire s'a făcut în 12 l. c. Serviciul religios l-a făcut I. D. Popița, care a ținut și o cuvântare. Au mai vorbit, cu multă simțire, d-nii: M. Bogza, subinspector de control și comandantul cercetășiei jiene, — Tiberiu Perian, notar cercual, din partea administrației, și d. maior Sachelarie Teodorescu, comandantul legiunii de jandarmi.

Îmense mulțime românească a participanților a fost profund mișcată și lacrimi au curs din belșug, — dar a făcut impresie dureroasă faptul că conducătorii profesionali ai minorității etnice din Aninoasa, cu destui credincioși, s'au abținut.

INSPECȚII ADMINISTRATIVE

Primul pretor al plășii Petroșani, d. I. Tocaci, a ținut două inspecții, în comunele Lupeni și Petrila, — urmând la rând și celelalte comune. D-sa a fost însoțit de șefii serviciilor din plasă, — anume: reprezentantul bisericii, medicul uman și veterinar, subinspectorul școlar de control, primar, notar și șeful secției de jandarmi.

În amândouă comunele au fost reclamații puține și fără importanță, cari s'au rezolvit la fața locului. Apoi s'au vizitat mai multe locuințe — de minieri — și, mai cu seamă, de țărani, cărora li-s'au dat prețioase sfaturi de ordin igienic-sanitar.

În Petrila s'a inspectat dispensarul, ale cărui lipsuri — ca și ale abatorului — au fost implinite, la cererea șefului administrativ, de d. N. Gavrilăscu, directorul soc. „Lonea”, cu multă bunăvoință.

CERCUL RELIGIOS PETROȘANI

și-a ținut ședință în parohia Petrila Brad, — condus de prot. I. Duma, asistat de preoții: Coriolan Drăgan, C. Zoican, Eus. Oprean, P. Fan, Tr. Moșic și Marcu Păun Jura, în ziua de 14 Noembrie, fiind biserică tixită de credincioși. Predica o a rostit pr. P. Fan, — instructivă, bogată în învățături, îmbrăcată într-o formă foarte atrăgătoare. După obiceiul său la astfel de ocazii

protopopul a întregit cuvântarea, cuprinzând îndemnuri în legătură cu întâmplările și necazurile locale actuale, laudând și tăria credinței și puterea de jertfă ale poporenților.

TEATRALE

După trupa d-lui I. V. Popa din „Muncă și voie bună”, care a jucat cele mai bune piese ale sale de până acum în Lupeni și Petroșani, pentru 25 Noembrie s'a anunțat la Petroșani ansamblul Teatrului național din Cluj cu piesa: „Omul de zăpadă” — a lui A. de Herz. La cererea despărțământului Jiu al „Astrei” direcțiunea locală a minelor „Petroșani” a aprobat localul „Casinoului muncitoresc” pentru reprezentarea Naționalului din Cluj.

„OASTEA DOMNULUI”

puternica frăție misionară, s'a adunat, reprezentanți din județele Gorj și Hunedoara, la biserică din Dâlja Mare, administrația pr. Traian Moșie, Sf. Sa le-a predicat în biserică, — apoi au trecut în școală, unde cei vr'o 400 de creștini au ascultat cuvântările „ostașilor” fruntași, declamările religioase și au cântat imnuri bisericesti ore în șir. La invitație preotului în 3 Decembrie va fi o întrunire și în Măleia.

PREȚURI MAXIMALE

Primăria Petroșani a trimis Rezidenței Regale a Ținutului Timiș pentru verificare și aprobare următoarele prețuri maxime: Făină: No. 0 Lei 10,50 kg., No. 4 Lei 9,50, No. 6 Lei 8,50; de mână din porumb vechiu Lei 6, porumb nou Lei 5. Pâinea: din făină No. 4 Lei 9,50 kg., din No. 5 Lei 9 și din No. 6 Lei 8,50. Carnea: de vită cl. I. Lei 24 kg., fără os Lei 28; cl. II. Lei 20; de vițel sugaci Lei 32, fără os: 40; de vițel mânzat Lei 24; cotlet de porc Lei 36, carne de porc 36, fără os: 44 Lei. Untura tobită Lei 52 kg., osânză crudă Lei 48. Slănină albă cu soric Lei 44, fără soric: 48 Lei; afumată Lei 56; carnea de oaie, partea dinainte Lei 20 kg., partea de dinapoi Lei 24. Zahăr tos Lei 32, pudră Lei 33, bucăți 34. Cafeaua: Lawe Lei 200, moca 230, Santos Maragum Lei 240. Surocat de cafea Franck Lei 64. Sarea: bolovani Lei 330, măcinată Lei 360. Petrolul: Lei 5 litrul.

Restaurante: menu cl. I. Lei 30, cl. II. Lei 25 și cl. III. Lei 20.

Hoteluri, de lux: Cameră cu un pat, 24 ore, Lei 80, cu 2 paturi, 24 ore, Lei 150, (o jumătate de zi, cu un pat, Lei 35, cu două paturi Lei 70, pat suplimentar, Lei 30). Clasa I., cu un pat (24 ore) Lei 55, cu două Lei 100, (12 ore, un pat, Lei 25, două paturi Lei 55, pat suplimentar Lei 20). Cl. II.: Cameră cu un pat, 24 ore, Lei 44, cu două paturi: 77 Lei. (12 ore, cu un pat, Lei 15, cu două Lei 35, pat suplimentar Lei 10).

AJUTOARE FAMILIILOR CONCENTRAȚILOR

Comitetul pentru ajutorarea familiilor concentraților d-lui Petroșani a ținut o ședință, sub președinția primarului d. dr. Emil Farcașiu, în care a hotărât să înceapă acțiunea de ajutorare. S'a constatat, că prin colecta făcută de soc. „Petroșani” s'au strâns, până acum, Lei 25.000, iar prin listele din „oraș” Lei 10.382. Tabloul celor avizați la ajutor cuprinde 32 de familii, cu 92 membri în total. S'au exclus dela ajutoare concubinii.

În săptămâna aceasta se vor da: câte 6 kilograme făină No. 4 de familie, plus câte 1 kg. de fiecare copil; câte 5 kg. cartofi plus 1 kg. de copil; câte jum. kg. untură tobită de familie plus sfert kg. slănină albă cu soric de fiecare copil; aceeaș cantitate zahăr tos; câte jum. m. lemne de foc, duse la locuință.

Aproape de Crăciun se va împărți, — pe baza listei ce va fi atunci, — o cantitate mai mare de alimente și combustibili.

Radio

Sâmbătă 18 Noembrie

RADIO-ROMANIA, RADIO-BUCUREȘTI
ȘI RADIO-EXPERIMENTAL. Ora 7.30
 Ora; Cota Dunării și a barei Sulina; Muzică gospodărești și igienice; 12.10 Muzică variată (discuri). **RADIO ROMANIA.** 13.00 Radiofonice; Sport; Diverse; 13.10 Concert de prânz, Orchestra Jean Marcu; 14.00 Jurnal; 14.20 Continuarea concertului chestrei Jean Marcu; 15.00 Spectacole artistice și culturale; Publicații; 16.00 străjerilor: I. Prof. C. Botezatu, din Comandamentul Străzii Tării: De vorbă cu jerie. II. Corul Școlii Școlii Primare Comuna Putna-Rădăuți. III. Lectura Orchestra Școlii Liceului „Marele Voievozi Mihai” din București; 19.00 Ora de vreme; 19.02 Cronica medicală; 19.10 operele lui Lehar (discuri); 19.45 Jurnal în limba maghiară. **RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI.** 19.55 Valdezinteresate ale sufletului, de prof. I. Trovici; 20.15 Cântecul popoarelor: niole: D-na Nina Aurelina și Mirocea (voce); 20.45 Radio-jurnal (I); 21.00 Radio; 21.15 Concert simfonic al Soc. Simfonice „Gh. Dima” din Cluj, dirij. de hal Jora: (Transmisie din Cluj, Sala Școlii Academice „Regele Carol II.” Uvertura la „Visul unei nopți de vară” de Mendelssohn; Suita clasică de Dinu Lipatti (pian: autorul); Chopin: a) Rondo op. 5 Două marșuri; c) Fugă de J. S. Bach (II); Sport; 22.15 Continuarea concertului simfonic: Preludiu și Fugă de J. S. Bach (instrumentație de M. Jora); Simfonia sol minor de Mozart; 22.55 Muzică variată (discuri); 23.10 Muzică variată (discuri) franceză, germană, engleză și italiană.

RADIO BASARABIA

212,6 m., 1411,1 kHz., 20 kw.
 14 Program muzical; 14.30 Radio-jurnal; 21 Program muzical; 22 Radio-jurnal.

Duminică, 19 Noembrie

RADIO-ROMANIA, RADIO-BUCUREȘTI ȘI RADIO EXPERIMENTAL. Ora 7.30
 Ora religioasă: I. Clopote. II. Serviciul religios transmis dela Biserica Domnița Bala. 11.30 Concert simfonic al Societății Române de Radiodifuziune: Orchestra Radio, dir. de Th. Rogalski; voce: D-na Valentina Crețoiu-Tassian și Petre Munteanu; Corul C. T. cond. de Radu Botez (solist: I. Botez) (Transmisie dela Ateneul Român); 13.00 Cota Dunării și a barei Sulina; Radiofonice; Sport; Diverse; 13.15 Concert de prânz, Orchestra Petrică Moțoi (voce: Alex. Grozuță); 14.00 Radio-jurnal; 14.20 Continuarea concertului Orchestrei Petrică Moțoi (voce: Alex. Grozuță); 14.50 Spectacole; Știri artistice și culturale; Publicații; 15.00 sfaturi agricole; 15.15 Ora satului; 16.00 premilitară; 17.15 Ora „Muncă și voie bună”; 18.15 Ora; Mersul vremii; 18.30 Fanfara Gardienilor Publici, cond. de Const. Caretaș Vermont 19.00 Tăra: Prânz pitoresc de I. A. Basarabescu; 19.15 Cântecul popoarelor: românești. D-na Valentina Crețoiu-Tassian și Șerban Tassian; Șerban Tassian: Brediceanu: a) Pășăniță mută-ți ciubul; b) Cine m'aude cântând; c) D-na Valentina Crețoiu-Tassian: a) Brediceanu; b) dragostele noastre de Brediceanu; c) Aș vrea să fuses pe coastă, de Sabin Drăgoș. III. Șerban Tassian: a) Bea și dumnea părinte Ivela; b) Foale verde dididel de I. Kriac. D-na Valentina Crețoiu-Tassian: Kiriac: Unde aud cucul cântând; b) Necredincioșii V. Șerban Tassian: Doină de Nicodim. IV. D-na Valentina Crețoiu-Tassian: Bolnava mierla, de Brăiloiu; b) Teoră puică de Borgovan. **RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI.** 19.50 Radio-jurnal în limba maghiară. **RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI.** 20.00 Radio-jurnal (I); Sport (Rezultate tehnice); Tricentenarul lui Racine: 20.15 Secolul lui Ludovic XIV., de Horia Furtună; 20.30 Muzică din sec. lui Ludovic XIV. (discuri); 21. „Jean Racine”, de Dem. Teodorescu; 21.15 Teatru: „Andromaca” de Racine, adaptare radiofonică; 22.10 Radio-jurnal (II); Rezultate sportive; 22.30 Muzică de dans și variată (discuri).

RADIO BASARABIA

212,6 m., 1411,1 kHz., 20 kw.
 14 Program muzical; 14.50 Radio-jurnal; 21 Program muzical; 22 Radio-jurnal.

GRAME INTERNE

Intensificarea raporturilor româno-maghiare

Concentrările de trupe dela granița românească Declarațiile contelui Csáky, ministrul de externe al Ungariei și problema minorității maghiare din România

Cercurile politice din Budapesta doresc sincer o destindere

— Ancheta trimisului nostru special —

Primejdia războiului din apus a avut un efect nescontat la răsărit. Țările mijlocii și mai mici, pentru a evita consecințele unui cataclism și pentru a-și asigura securitatea, au adoptat o atitudine de neutralitate, toate fiind animate de dorința de pace.

Pe câtă vreme tendințele imperialiste ale marilor puteri din Europa s'au transformat într'un sângerous măcel, al cărui sfârșit nimeni nu-l poate prevedea, în Bazinul Dunărean și în Balcani, popoarele caută calea înțelegerii, pe care o găsesc mai potrivită pentru tranșarea unor litigii, foarte firești dealfel între neamurile învecinate.

Această înțelegere este pe cale de realizare în clipa de față și o destindere se observă chiar și între țările ale căror conflicte păreau mai grave. E vorba de noi și de vecinii nostri maghiari.

Propunându-ne să fim observatorii obiectivi ai procesului de destindere, de a cărui sinceritate suntem convinși, cel puțin în împrejurările de azi, ajungând în capitala Ungariei am căutat să luăm contact cu oficialitatea în primul rând, pentru a avea astfel posibilitatea de a relata opiniei publice românești cuvântul autorizat al cercurilor politice maghiare.

„La începutul lunii Mai guvernul maghiar a propus românilor încheierea unei convenții minoritare. Am fost refuzați. Suntem însă hotărâți ca să apărăm drepturile minorității maghiare. Nu e permis deci, ca să ne oprăm. Minoritatea maghiară trebuie să obțină acele drepturi vitale pentru care noi am adus atât de mari jertfe teritoriale la Trianon. În vremurile grele de azi, cu microscopul ar trebui să caute fiecare popor — îndeosebi popoarele învecinate — dacă nu există posibilitatea unei colaborări pentru menținerea păcii în Europa, și pentru păstrarea tradiției popoarelor”.

Oficialitatea maghiară vede cu ochi buni apropierea dintre România și Ungaria

Primul drum l'am făcut la ministerul de externe, unde am fost primit de d. Ullein-Reviczky, șeful propagandei maghiare, căruia i-am expus scopul vizitei în Ungaria.

Am avut o plăcută surpriză când d-sa, foarte bine informat, a vorbit de ziarul „Dacia” și de observațiile noastre în legătură cu problema transferului de populație inițiat de Germania, relatări pe care le-au reprodus după „Dacia” Radio-Londra și presa engleză, precum și presa din Ungaria.

D. Ullein-Reviczky și-a arătat convingerea că dacă destinderea raporturilor

dintre România și Ungaria va continua pe calea începută, va fi posibilă o apropiere sinceră între cele două popoare, iar aceasta ar limpezii mult situația în Europa Centrală.

Recomandările d-sale ne-au fost de un real folos și ne-au ușurat munca, întrucât am putut lua contact cu personalitățile mai de seamă ale vieții publice maghiare.

De aceleași sentimente a fost animat și d. dr. Duin Elek, consilierul de presă dela prezidenția consiliului de miniștri, care ne-a atras luarea aminte îndeosebi asupra relațiilor economice dintre Ungaria și România.

Apropierea este totuși posibilă

Din declarațiile ministrului de externe se desprinde clar intențiunea guvernului maghiar de a-și deschide o porțiță pentru a se amesteca în treburile minorității maghiare din România.

Că acest lucru ar fi posibil nu-și face prea mari iluzii cercurile oficiale din Budapesta, știind că România nu va admite nici un amestec în treburile sale interne. Tatonări se fac totuși și presiunile din Martie — e o simplă impresie personală — s'au făcut numai în acest scop. Dealfel călăoria recentă a d-lui Eckhardt Tibor la Belgrad a avut acelaș scop: îmbunătățirea situației minorității maghiare din Jugoslavia.

Refuzul — justificat dealfel — al guvernului român de a încheia o convenție cu privire la minorități, nu împiedică apropierea dintre români și maghiari, pentru că minoritatea maghiară își poate fructifica toate drepturile în cadrele statului român și fără convenții speciale.

A făcut o impresie extraordinară, fapt pe care ni l'a confirmat și d. Gh. Cruțescu, noul nostru ministru la Budapesta, primirea de care s'au bucurat ungerii la matchul de football ținut la București, precum și numirea de magistrat minoritari la recenta mișcare în magistratură. Afară de aceasta discursul d-lui Silviu Dragomir s'a bucurat de o deosebită atențiune din partea presei, tocmai pentru că ministrul minorităților fixa drepturile de care se bucură aceștia în statul român.

Din Martie până în Noembrie raporturile româno-maghiare au evoluat atât de mult, încât azi se poate pune și problema apropierei. E necesar să amintim că s'au făcut concesiuni și deoparte și de cealaltă.

Evenimentele din Martie

În primăvara anului acesta guvernul român a luat întinse măsuri pentru paza granițelor noastre. Aceste măsuri, cu caracter general, nu s'au îndreptat împotriva nimănui, deoarece este știut că România nu are intențiuni agresive față de niciun vecin. Dacă vigilența noastră a fost mai mare la granița de Vest, se datorește faptului, că din partea Ungariei s'au făcut concentrări masive spre frontiera românească.

Am căutat să cunosc adevăratul motiv al acestor concentrări.

Cercurile oficiale maghiare, de unde am obținut aceste informațiuni, au insistat foarte mult asupra caracterului general al concentrărilor, subliniind că în ziua când Anglia și Franța au oferit României un pact de asistență unilateral, contele Csáky, ministrul de externe, a precizat punctul de vedere al Ungariei.

„Situația față de România este dificilă — a precizat ministrul de externe maghiar în ziua de 13 Aprilie. — Bucureștii ar vrea să se creadă că are motive de a presupune intențiuni dușmănoase din partea Ungariei, deși există convingerea că guvernul maghiar va respecta ho-

tarele României. Dar îi asigurăm pe români că le vom menaja sensibilitatea, cât timp vor respecta și dânsii drepturile minorității maghiare. Guvernul maghiar își menține neschimbată propunerea ca România și Ungaria să încheie o convenție privitoare la minorități. Asta ar duce la o rapidă destindere a raporturilor dintre cele două state.”

În ziua de 3 Mai a. c. în ședința comisiei externe ținută la parlament, contele Csáky a revenit asupra acestei chestiuni, declarând:

„Dorim o bună înțelegere cu România, dar aceasta depinde de soarta minorității maghiare. Am făcut o propunere guvernului român în acest sens. Cred că voiu primi răspuns la intervenția mea amicală. O astfel de convenție ar îndepărta toate obstacolele care stau pentru moment în calea înțelegerii”.

La refuzul guvernului român de a încheia o convenție bilaterală, întrucât minoritatea maghiară din România este încadrată în F. R. N., asigurându-i-se toate drepturile politice, culturale și economice, ministrul de externe maghiar la întrunirea coaliției guvernamentale, ținută în ziua de 12 Iunie 1939 a făcut o nouă declarație:

Ocaziune!
De vânzare 80 jugăre de pământ arător prima calitate la 35 km. de Timișoara, lângă șosea, și 3 km. de gară.
Informațiuni la **ANDREI LEOPOLD** Timișoara Str. Milano Nr. 13

Cețiți în numărul de mâne:
Di Eckhardt Tibor
despre apropierea româno-maghiară
Interview acordat ziarului „Dacia”

„VAMPIRUL MOLDOVEI”
ADAT DIN INCHISOARE
18 (SIR.) — Fiosorul criminal Șbârciog, arestat acum câteva zile, după o lungă perioadă de evadare greutăți, a reușit să evadeze când era trimis postului de jandarmi din Erbiceni, spre reconstituirea în cele peste 60 crime comise. El a profitând de neatenția celor din Coșeahu, a spart zidul închisorii de la Erbiceni și a evadat. Numeroase sunt pe urma acestui fiosor asasinat, care a supranumit „vampirul Moldovei” de oarece avea sadioul obicei de a mânca singele victimelor.

MOARTĂ DIN CAUZA
DULCEAȚII CU DULCEAȚA
18 (SIR.) — În stare gravă a rămas la spital tânăra Dobrița din str. Hipodrom, care s'a întors din București. Cu toate îngrijirile medicale a murit în chinuri groaznice.

CEFERIȘTI AU DONAT
65.650 LEI PENTRU OȘTIRE
18 (SIR.) — Personalitatea a dat salariul pe o zi pentru soldații armatei, în suma 10,485.650 lei.

PRE SANȚIUNI PENTRU
SPECULANȚI
18 (SIR.) — Noua lege a pedepse grele pentru speculanții de articole de îmbrăcăminte, etc. Infracții la această lege s'au pedepsit cu amenzi, închiderea în închisoare.

S'A OTRAVIT
DIN CAUZA MIZERIEI
18 (SIR.) — Pe șoseaua din Capitală, a fost găsită eri în stare de comă Maria Metaxa, de 38 ani, din str. Poetas No. 2. Dusă la spital, constatată că se otrăvise din cauza mizeriei.

O LEGUIRE PENTRU
PENSIONAREA AVOCAȚILOR
18 (SIR.) — Se studiază o nouă lege de pensionare a avocaților baroului român, pe baza veniturilor și cu principal mijloc de alimentare: timbrele de pleoarie.

SE VÂND BILETE PENTRU
TURURILE INTERNAȚIONALE
18 (SIR.) — Direcția generală de Turism din F. R. a dat o circulară, făcând cunoscut că vânzarea biletelor de tren pentru tururile internaționale.

ata japoneză
urmărește rezolvarea
conflictului din China
18 (Rador.) — Debarcarea trupelor japoneze la Pakhei, este considerată aici ca dovadă a hotărârii japoneze de a urmări rezolvarea conflictului din China. DNB află că forțele militare și politice, că acest lucru are o semnificație de mare importanță deoarece comunicația cu Indochina și cu Juman, a fost acum întreruptă.

Inspekțiile Excelenței Sale d-lui rezident regal la Arad și Lugoj

Timișoara, 18. — Am anunțat, sumar în numărul nostru de ieri, că Excelența Sa d. rezident regal dr. Alexandru Marta a inspectat înopinată Miercuri 15 și Joi 16 l. c., instituțiile din orașele Arad și Lugoj.

În aceste drumuri de inspecție, Excelența Sa a fost însoțit de d-nii inspector general agricol ing. N. Popescu și Liviu Ionașcu, șeful administrației locale de pe lângă ținutul Timiș.

La Arad Excelența Sa a inspectat, la prefectură, comitetul școlar județean, iar la primărie, comitetul școlar comunal. La primăria municipiului Arad s'au prezentat în audiență Excelenței Sale o serie de delegații cetățenești, expunând diferite doleanțe. S'a vizitat și localul unei școli primare de cartier, care stă cu chirie într'un local scump și impropriu. Pentru școala aceasta, urmează să se edifice un local potrivit în viitorul cel

mai apropiat. La chestura de poliție, Excelența Sa a inspectat biroul populației și cartierul imobilelor. Însoțit de d. inspector general agricol ing. N. Popescu, Excelența Sa a inspectat și Camera de agricultură din Arad, precum și reproducătorii mascuri dela un depozit. În fine, Excelența Sa a mai vizitat la Arad clădirea orfelinului, care urmează a fi adoptată ca să poată adăposti o școală primară și două grădinițe de copii.

Cu prilejul inspekțiilor dela Lugoj s'a verificat serviciul de contabilitate și casierie al primăriei și gestiunea comitetului școlar al liceului „Coriolan Brediceanu.” Excelența Sa a mai trecut pe la prefectură, pe la Camera de agricultură, direcția silvică și pe la internatul liceului de băieți „Coriolan Brediceanu”, unde s'a interesat de condițiile de trai și de alimentare ale elevilor.

Eri, Vineri dimineața, Excelența Sa și-a reluat ocupațiile la rezidență.

Ce ajutoare s'au colectat și s'au distribuit în ținutul Timiș?

Timișoara, 18. — Se știe că la îndemnul forurilor superioare, autoritățile administrative din toate ținuturile țării au început o intensă operă de asistență socială, prin colectarea de ajutoare de tot felul și distribuirea lor populației avizate, îndeosebi familiilor concentrațiilor nevoiași.

La 14 Noembrie a. c. s'a constatat că în ținutul Timiș sunt 8315 familii avizate la ajutor, dintre cari 2109 familii au primit: 82.000 kgr. grâu, 12.900 kgr. porumb, 3197 kgr. făină, 1560 kgr. făină de porumb, 222 kgr. cartofi și alte alimente.

În tot cuprinsul ținutului Timiș s'au adunat, până la data de mai sus, 333.042 kgr. grâu, 62.545 kgr. porumb, 9886 kgr. făină, 1560 kgr. făină de porumb, 1960 kgr. cartofi și alte alimente.

Colectarea acestor ajutoare în alimente s'a făcut de toate organele administrative, perfecții de județe având merite deosebite pentru felul cum au știut să conducă această operă.

Populația cu dare de mână, înțelegând scopul nobil al acțiunii de ajutorare, a răspuns cu înțelegere și căldură apelului făcut de autorități.

Stagiunea operei române din Cluj la Timișoara

Sub egida Astei Bănățene, Opera Română din Cluj va da o serie de 7 spectacole la Timișoara cu începere dela 22 Noembrie. Ordinea spectacolelor este următoarea:

Miercuri, 22 Noembrie, la ora 8 și jumătate seara, precis, Manon de Massenet.

Joi Liliacul de Iohann Strauss.

Vineri Boema de Puccini.

Sâmbătă Barbierul din Sevilla de Rossini.

Duminecă, matineu la ora 3 Povestirea lui Hoffmann de Offenbach, seara la ora 8 și jumătate Faust de Gounod.

Luni Traviata de Verdi.

Opera din Cluj se deplasează la Timișoara cu un ansamblu de 130 de persoane și cu un formidabil aparat tehnic.

În rândul soliștilor cităm numele d-nelor Ana Rozsa-Vasiliu, Lya Hubic, Periș Capellaro, M. Mihai, FL. Istrate, L. Ciolac, St. Simonetti, F. Dobrânscaia și a d-lor dr. T. Spătaru, H. Demetrescu, Tr. Nicolau, N. Soculșchi, Al. Iarotzky, Ch. Moarcăș, B. Demetrescu, I. Andreescu, N. Robescu, C. Ujeicu, N. Diducencu, Siomin Mihalevschi, L. Roman, L. Popovici etc.

**ASTRAHANI
VULPI**

Bibouri fine Mare sortiment
PREȚURI MICI
Ocaziune: Coșoc de auto
urs spălător de vânzare
cu preț de chilipur

Directori de scenă d-nii N. Bretan, dr. Nasta, regisor d. I. Mihai, Dirijori d-nii Bobescu, Săveanu și Ronai. Maestru de cor d. H. Klee. Maestră de balet Chiți Stanciu. Prima balerină Viola Riniți. Decorurile după schițele pictorului W. Wiedmann a fost confecționate în atelierele Operei.

Grație subvenției acordată de către Primăria Municipiului prin Astra Banat, prețurile biletelor sunt foarte reduse cel mai scump bilet ne trecând peste 120 lei. La matineu de Duminecă cel mai scump loc costă numai 60 de lei inclusiv toate taxele.

Biletele s-au pus în vânzare la Cassa Teatrului.

O cancelarie model la școala de notari a ținutului

Timișoara, 18. — Ministerul de Interne a dat noui instrucțiuni cu privire la funcționarea școlilor de notari de pe lângă ținuturile Timiș și Suceava. Inovăția acestor instrucțiuni este înființarea unei cancelarii model pe lângă școlile de notari.

În aceste cancelarii, elevii vor face practică administrativă, lucrând cu toate actele ce se întocmesc în mod curent la o primărie comunală: buget, cont de gestiune, proces-verbale, etc. Măsura

CRONICA ARADULUI

O fostă miss Arad arestată sub bănuială de furt

ACUZATA DE FURT

Arad, 18. — Acum câțiva ani, când americanismul concursurilor de frumoșe găsisse teren prielnic și la noi, Aradul a fost reprezentat la concursul central de frumoasa Baby Fenyo...

Înaltă, suplă, cu ochi albaștri și părul blond, Baby Fenyo a stârnit admirație atunci, și nu peste mult s'a măritat cu un funcționar superior al fabricii de zahăr din Arad.

Se părea că viața frumoasei Baby, se va desfășura neturburată, pe gama fericirilor casnice... Destinul însă rupse pe neașteptate firul căsniciei de-abia înfiripate și frumoasa Baby a rămas văduvă acum vreo 5 ani...

De atunci, s'a ocupat cu pirogravura, care însă nu-i aducea cele trebuincioase confortului cu care se obișnuise...

Și astfel, astăzi, deapănă caerul amintirilor plăcute, în singurătatea unei celule din închisoarea Aradului...

Am relatat la timp reclamația inginerului Keyl Alexandru dela fabrica „Astra”, că i s'au furat portmoneul 15.000 lei și diferite acte de valoare.

Cercetările poliției au dus la conștientizarea că furtul a fost făcut de văduva Carolina Mihailovici, — adică nyo Baby, — care în seara de 3 Noembrie a. c., a petrecut câteva ceasuri locuința inginerului Keyl Alexandru.

Odată stabilită această împrejurare urmările au venit dela sine: Cabinetul de instrucție de pe lângă Tribunalul Arad, a lansat legiuitul mandat de arestare, iar Baby Fenyo frumoșea altădată, a fost depusă în închisoare.

Tribunalul Arad i-a înfirmat mandatul de arestare, astfel că, de Parchetul nu se opune, ea va fi pusă în libertate.

Criminalul din Pecica-Arad trimis în judecata Curții Criminale

Arad, 18. — În luna Mai, individul Măcean Livius și-a ucis concubina — Stela Ardelean — cu un cuțit de bucătărie, pe care i l-a înfipt în spate.

Arestat imediat, Măcean Livius în apărarea sa a invocat beția, — când a comis crima tocmai se întorsese dela pomana unei mătușe ce-i murise, — și iresponsabilitatea, aceasta din urmă

întrunind și opinia medicului psihiatru dr. Constantin Aricescu.

Instrucția crimei a durat toată vara din pricina expertizelor cerute de apărare și de-abia în zilele trecute, cabinetul I Instrucție a emis ordonanța definitivă prin care criminalul Măcean Livius, socotit responsabil de fapta este trimis în judecata Curții Criminale din Timișoara, pentru crimă de omor.

Arestarea falsificatorilor de bani din Arad

Arad, 18. — Am relatat ieri descoperirea unei bande de falsificatori de monede, condusă de Teodor Kiss, Tare Ioan și complici Bucvac Ecaterina și Costea Iuliana.

Chestura Poliției a primit, acum vreo două săptămâni, un denunț anonim în sensul că, în locuința lui Kiss Teodor din Arad, str. Groza, se fabrică monede de lei 50, 100 și 250.

În urma cercetărilor conduse de d. comisar Viorel Marcu, șeful biroului judiciar, în noaptea de 15 spre 16 Noembrie, falsificatorii au fost surprinși „în exercitiul funcțiunii” în locuința lui Kiss Teodor, de unde au fost ridicati cu materialul folosit și transportati la Chestura Poliției.

Cu prilejul cercetărilor și interogațiilor luate, falsificatorii au declarat că se ocupau cu falsificarea monedelor de lei de prin luna Februarie 1939 și că piesele executate le-au putut ușor pune în circulație, dată fiind perfecțiunea execuției.

După terminarea cercetărilor la poliție, falsificatorii au fost predați Parchetului și mai apoi Cabinetul I Instrucție, condus de d. judecător Petru A. Perva, care a lansat ieri, 16 Noembrie, mandatele de arestare preventivă după care toți patru au fost depuși în arestul local.

Astăzi, mandatele au venit spre confirmare în fața tribunalului, care a decis rămânerea celor patru în arest preventiv.

ȘTIRI DIN ARAD

— **DISPARIȚIE.** Ioan Barani, domiciliat în str. Gen. Coandă, a dispărut de mai multe zile dela locuința părinților săi. Sunt temeri că numitul s'a sinucis.

— **MOARTE SUBITĂ.** Desideriu Heidl, de 61 ani, din str. Ardealului, a încetat subit din viață pe când lucra într'un atelier din Calea Radnei.

— **PRINDEREA UNUI PUNGAR DE BUZUNARE.** Moise Jupiter, originar din București, cunoscut pungar, fost de mai multe ori condamnat, a fost prins în flagrant delict de furt pe calea oarele administrației financiare. A fost înaintat parchetului.

— **PENTRU AJUTORUL DE IARĂNĂ.** După cum se știe, primăria a făcut un apel în vederea adunării ofrandelor necesare pentru ajutorul populației sărace pe timpul iernii. Ofrandele, în ba și natură, au început să sosească la primărie. Printre aceste mai importante este donațiunea morii Neumann, care a donat 2600 kg. făină.

— **PĂRĂSIRE DE DOMICILIU.** Soția lui Gheorghe Pecica, născ. Florica Huțiu, a reclamat poliției pe soțul său care și-a părăsit domiciliul conjugat ducând cu sine și o importantă cantitate de cereale.

— **ACCIDENT.** Moșneagul Dumitru Oniga de 84 ani, pe când traversa Calea Radnei, a fost lovit de un autocamion militar, condus de soldatul Andrei Doja. Rănit, D. Oniga a fost transportat la spitalul Central, de unde, după pansament, a fost lăsat în libertate.

Urmare telegrame externe

Bucuresti, 18 (Rador.) — ZIARUL "SERVATORE ROMANO", OFICIO-VATICANULUI, PUBLICA O DADE SEAMA A INTRUNIRII F. R. LA CLUJ, SUBLINIIND IMPORTANTA ACESTEI REUNIUNI, SI AND DIN CUVANTAREA D-LUI PETROIANU, PASAGILE REFERIRII LA PROBLEMA MINORITATII. ZIARUL ANALIZEAZA APOI CURSUL D-LUI GIURESCU, REZUMAND SCOPURILE SI METODELE ACESTUI ORGANISM.

Bucuresti, 18 (Rador.) — Agenția transmise: Ziarul „Presă Asociație” serie, că cuirasatul de buzunar german „Deutschland” n'a fost scufundat în marea britanică. Știrile contrare sunt de temei.

BELGRAD, 18 (Rador.) — Regenta a primit azi 37 senatori, printre cari se numără primul ministru Svetkovici, vicepreședintele consiliului, Macek, și diferite personalități sârbe, croate și slovene.

Paris, 18 (Rador.) — Teatrul Opera, a reluat Joi seara reprezentațiile, în care prima prezintă repeticia Lebrun. Cabinele primei reprezentării a fost acordată secțiunii sanitare automobilă femeilor a Crucii Roșii franceze.

Bucuresti, 18 (Rador.) — Agenția Stefani transmise: Ziarele și cercurile politice din țară, relevă cu o satisfacție faptul că din Balcani înregistrează o amenințare, grație înțeleptei politici a Italiei, urmărind clarificarea raporturilor între toate statele balcanice.

Moscova, 18 (Rador.) — DNB sovietică: Autoritățile sovietice a terminat pregătirile pentru începerea exportării zăcămintelor de petrol dintre Peninsula Sinită la o sută km. de Baku. Au fost formate 250 sonde și se va construi o linie ferată de la Baku la locul de extracție.

BUDAPESTA, 18 (Rador.) — Agenția Stefani comunică: Ziarul „Pester Post”, deplânge într'un articol, svovle fanteziste puse în circulație de către cercuri străine, cu privire la un pretins plan militar al Germaniei împotriva Ungariei și Jugoslaviei. Ziarul susține, că Führerul a garantat în multe rânduri, inviolabilitatea teritoriilor ungare și adaugă nimeni în Ungaria, nu se îndoaie de sinceritate și lealitatea acestor asigurări.

Moscova, 18 (Rador.) — Agenția transmise: Peste 4,700.000 membri ai societății pentru pregătirea armatei „Ossovlaghim” au participat la exerciții de apărare pasivă, pe tot teritoriul Rusiei Sovietice.

Ottawa, 18 (Rador.) — Ziarul „Ottawa Evening” anunță că totalul cheltuielilor de război, pe care le va suporta Canada, în primul an de ostilități este evaluat 600 dolari.

Londra, 18 (Rador.) — Agenția transmise: Autoritățile militare au descoperit la Valinius, numeroase depozite clandestine cu mari cantități de dinamită și muniții. O sută de persoane au fost arestate.

Paris, 18 (Rador.) — Joi după amiaza izbucnit un incendiu într'o uzină la Angers. A ars un atelier. Pagubele sunt de aproape 6 milioane franci.

Cartelul din industria pielii lucrează împotriva intereselor economiei naționale

Producătorii, țărani și măcelari, la cheremul cartelului. Scumpirea produselor de piele. În atenția ministerului economiei naționale

TIMIȘOARA, 18. — Trăim vremuri aspre și încordate, în cari munca fiecăruia trebuie să fie pusă în slujba înaltelor comandamente naționale și mai ales, când armonia indestructibilă trebuie să predomine în toate manifestările vieții noastre interne.

Conștiința civică, spre bucuria noastră, se păstrează la un nivel care a impresionat până și pe cei din afară, cari ne privesc cu respect și ne judecă într'un chip cât se poate de favorabil.

Totuși, în o anumită măsură a vieții interne și în special cea economică, au apărut elemente răzlețe, așa zisele „hienne sociale”, cum atât de bine le-a numit recent d. Periețeanu, cari caută să profite de aceste vremi, în folosul unei îmbogățiri rapide și ilicite.

Dar guvernul Frontului Renașterii Naționale a intervenit cu mână de fier, ca să stăvilească orice încercare de speculă, luând măsuri drastice în acest sens.

Pentru a veni în ajutorul organelor competente, vom debata aici o problemă de ordin economic, care interesează în primul rând industria de piele și toate celelalte ramuri aparținătoare de ea.

Apare un cartel

La 5 Iulie crt., după o consfătuire ținută la Sinala, a luat ființă o societate anonimă a marilor fabrici de tăbăcărie din țară, purtând titlul oficial de „Oficiul de aprovizionare cu materii prime al fabricilor de tăbăcărie S. A. R.”

Camuflat sub acest titlu, acest oficiu — care în realitate este un cartel — printr'o mare publicitate și alte manevre, a căutat să grupeze în jurul lui toate marile industrii de piele, pentru ca apoi să poată lucra nestingherit. Dacă i-a reușit planul inițial de a grupa pe toți, vom arăta mai jos.

Fără a vorbi de alte provincii ale țării, unde posibilitățile noastre de informare directă sunt mai reduse, putem afirma categoric, că aici în Banat, acest plan a dat greș. Din 11 fabricanți de piele, în cartel nu există decât unul singur.

Fată de acțiunea comună și interesată a cartelurilor, industriașul bănățean a opus SOLIDARITATEA MUTUALĂ A CINSTEI PROFESIONALE, fără o prealabilă organizare sau asociere în acest scop.

Industriașul bănățean a înțeles să lucreze ca în TIMP NORMAL, iăsând comerțul să

se desfășoare la libera negociere, fără a interveni cu spiritul arbitrarului, așa cum face cartelul.

Vom demonstra acum, că sub ipocriza de viză, de a împiedeca scumpirea produselor de pielărie, acest cartel este acela, care impune această scumpire, după bunul plac.

Cifre cari acuză!

Producătorul de materii prime pentru industria pielii, țărănul și măcelarul, sunt obligați să vândă exclusiv oficiului pielii crude peste greutatea de 16 kg., cu prețul între 40 și 42 lei, la sate și orașe. Folosindu-se de această exclusivitate care i se acordă cartelul acaparează toate pieile crude de pe piață, repartizându-le bineînțeles la cei cari alcătuiesc conducerea restrânsă a „oficiului-cartel.”

Și de aci, piața e dirijată, spre beneficiul lor și în detrimentul tuturor, după cum se va vedea din acest mic tablou comparativ:

La 5 Iulie, prețul la pielea grea era 48 lei de kg, iar talpa 220—240 lei kg.

Deși prețul pieilor brute nu s'a urcat, ci dimpotrivă a scăzut, astăzi, talpa se vinde între 340—360 lei kg, ceea ce înseamnă o urcare nejustificată de aproape 50%.

La pielea de vițel, unde monopolul nu s'a putut impune de către „oficiul-cartel”, diferențele de prețuri ce s'au înregistrat sunt minime. La 5 Iulie, pielea de vițel era cu 52—54 lei kg, iar prețul pielei de vițel crude este de 65—70 lei kg, deci o urcare de aproximativ 30%, normală la piața de liberă negociere.

La 5 Iulie, pieile de box, făcute din piele de vițel, erau la prețul de 52—55 lei la kg. Azi, prețul lor e de 58—62 lei la kg, înregistrându-se deci o urcare ușoară, de 10—12%.

Aceste cifre sunt elocvente și ele acuză, desvăluind intențiile cartelului și dovedind lipsa de justificare a majorării de 50% a produselor prelucrate, impusă de el. Orică toate componentele necesare fabricării, inclusiv mâna de lucru, n'au ajuns atât de scumpe ca să silească fabricanții la această urcare de preț anormală. Doar, într'o mică măsură, materiile chimice au depășit de puțin normalul, ceea ce de altfel se și explică.

Însă, procentul necesar pentru fabricare, al materiilor chimice este prea redus pentru a putea fi pus în balanță.

Elogii în presa belgiană

la adresa M. S. Regelui Carol al II-lea și a țării noastre

cu prilejul adeziunii Suveranului la inițiativa de pace belgo-olandeză

Bruxelles, 18. (Rador.) — Unanimitatea presei belgiene a publicat mai multe zile de rând, sub titluri semnificative, largi extrase din toate ziarele românești, subliniind îndelung primirea călduroasă de care s'a bucurat la București demersul de pace al Regelui Leopold și Reginei Wilhelmina și scoțând în relief noblețea gestului M. S. Regelui Carol, care a adus largul său sprijin inițiativei belgo-olandeză, manifestându-și părerea că adeziunea Suveranului român, înseamnă în definitiv a lua apărarea milioanelor de vieți omenesti amenințate de o moarte prematură, ca și a întregii civilizații europene.

Adeziunea regelui României îmbracă în același timp o semnificație care este sub-

liniată cu adâncă recunoștință în Belgia. Gestul Suveranului român dovedește admirația și simpatia pe care poporul român și Regele său le păstrează față de Belgia și de Olanda și exprimă afecțiunea sinceră a Regelui Carol pentru Regele Leopold și pentru familia regală a Belgiei, de care este legat printr'o apropiată rudenie dinastică.

Pe cale a deveni un factor civilizator important în răsăritul european, datorită eforturilor Suveranului său, care închină toată munca sa măreției naționale, România trebuie neapărat să-și spună cuvântul cu prilejul mesajului celor doi suverani. Fericită de a contribui, în cadrul unei stricte și leale neutralități, la sporirea șanselor păcii, România n'a șovăit să aducă sprijinul său sincer generosului inițiativa regală.

Consecințe și efecte

Dar să examinăm acum consecințele acțiunii cartelate în ramura industrială a pielăriei.

Mai întâiu, vom scutura în manieră puțin onorabilă, în felul de cumpărare al materiei prime.

Cartelatul folosindu-se de prioritatea lui, procedează cât se poate de meschin cu producătorul. Spre exemplu, ducându-se la măcelar, îi plătește o piele de 50 kg. 46—48 kg., spunându-i că din 50 kg. numai 46—48 kg. este piele bună, restul fiind cu sânge sau coarne ori alte asemenea pretexte. Obligat să-i vândă numai acestuia, măcelarul acceptă vrând-nevrând, chiar dacă pierde. De altfel, această chestiune a fost expusă de d. Petre Olariu, președintele breslei măcelarilor, la recenta consfătuire pe care d. Virgil Molin, președintele Uniunii camerelor de muncă a avut-o cu președinții breslelor din ținutul Timiș.

Ca o consecință imediată, țărănul, furnizor al măcelarului, capătă și el mai puțin pentru viața lui. Lanțul celor cari se aleg cu pierderi imediate se încheie cu consumatorul de carne, căruia măcelarul îi adaugă la prețul cârnii pierderea suferită la vânzarea pielii.

Mică tăbăcări, aicătuiind mui ales în provincia noastră o înfloritoare industrie casnică, pierd și ei la rândul lor, fiind expuși la fluctuațiile de prețuri pe care le impune cartelul. Apoi, în ultimă instanță, cartelul lovește în industria de piele cari n'au acceptat să intre în el.

Deoarece materiile prime sunt acaparate de cartel, fabricile necartelate, în neputință de aprovizionare suficientă, sunt nevoite să lucreze câte 3 zile pe săptămână, ba chiar — dacă situația continuă să se menție așa — să-și închide porțile.

Sute de muncitori se vor vedea în pragul iernii, aruncați pe drumuri, expuși la toate nenorocirile pe cari le aduce cu ea iarna, mai ales în vremurile de azi.

Dealtfel, chiar unele din fabricile cartelate, pentru ca „oficiul” să-și poată face jocul au încetat să lucreze.

Ca să silească pe cei necartelați să se alăture lor, sub masca oficială adoptată, cei din cartel au început să cumpere în cantități remarcabile chiar și pieile sub 16 kg., cari se pot vinde liber, găsind desigur pretexte pentru a ajunge la aceasta.

Ipocrizia cartelului pielii se manifestă fățiș. Pe de o parte, ei fac să se scrie pretutindeni, ca membrii lor să nu scumpească produsele, indicând pe cei din afară ca autori ai scumpirii, iar pe de altă parte, ei înșiși sunt aceia cari dictează scumpirea.

Pretextul acesta vor să-l folosească pentru a obține pe baza legii cartelurilor, deis ministerul economiei naționale obligarea tuturor să intre în cartel.

Demascând metodele folosite și arătând efectele pe cari le produce această asociație, asupra vieții economice, socotim că ministerul economiei naționale va apăna situația și nu va admite continuarea acestui „joc” care pricinuește atâtea neajunsuri și amenință soarta industriei cinstite, a producătorilor de toate categoriile și a muncitorului, unul din elementele de bază ale vieții naționale.

Memoriul înaintat de nedreptățiți ministerului economiei naționale, cuprinde o bună parte din elementele problemei expuse și credem că se va chibzui în spiritul dreptății impus de actualul guvern în viața de Stat, spre a soluționa problema în chip echitabil, căci pentru ea pledează o dreptate evidentă.

Grupa Floruța.

ECONOMICE

Cooperația și comerțul grâului în Banat

Timișoara, 18. — Este regretabil că se mai găsească și astăzi confrăți cari prin scrisul lor caută să inducă în eroare opinia publică. Nu ne interesează scopul pe care-l servesc. Noi constatăm numai faptul, ale cărui consecințe se răsfrâng în conștiința publică, făcând-o să-și piardă încrederea în acțiunea începută cu cele mai bune intenții, cum este cazul cu valorificarea grâului prin cooperative.

Astfel, un confrate din Capitală, ocupându-se de „Comerțul și prețul grâului în Banat” spune că intervenția cooperației în comerțul de grâu, n'a izbutit în măsura așteptată. Și ca să dovedească aceasta, confratele scrie: „In orice caz se poate afirma în baza datelor oficiale, că întreaga cantitate de grâu cumpărat, până astăzi de aceste cooperative nu întreține suma de 800 vagoane, în valoare de cca 40 milioane lei, ceea ce corespunde abia la 3—4 la sută a stocului de grâu disponibil în Banat.” Și adaugă: „Există încă, prin urmare, grâu disponibil în valoare de cel puțin un miliard lei...”

Nu știm de unde au fost luate acele date oficiale, dar știm că ele sunt absolute false.

Datele oficiale pe care le avem noi, chiar dela Oficiul de valorificare, ne arată că până în prezent, cooperativele din Banat au cumpărat 3739 vagoane, din care 776 au fost pentru nevoile armatei

și livrate direct. Singură Coop. Unirea cooperativilor a cumpărat aproape 2000 vagoane.

Aceleași cooperative, din încredința rea Coop. Centrale de import-export, au mai cumpărat, tot pentru nevoile armatei, 444 vagoane grăunțe.

Evident, stogul grâului în Banat este cu mult mai mare. Acțiunea de valorificare este deosebit de în curs, dar în vremea din urmă ofertele producătorilor s'au redus în măsură foarte simțită.

Ceea ce trebuie să mai subliniem este că, comerțul de grâu prin cooperație anul acesta s'a remarcat cu un frumos succes față de 1938, când în toată campania abia s'a cumpărat un total de 1'666 vagoane.

Este un succes care se datorește măsurilor de intensificare a acțiunii de valorificare a grâului prin cooperație, luate de guvern și aplicate de organele locale, constituite în comisia de control a operațiunilor de valorificare, în fruntea căreia stă d. prefect col. Virgil Popovici. Reprezentanții „Centralei de import-export”, d-nii dr. N. Ogrin și Enache și-au făcut deosebit de datoria.

Guvernul a hotărât să intensifice organizarea cooperației. Dacă această hotărâre va fi înțeleasă de toți, în scurt timp, cooperația va ajunge singurul mandatar cel puțin în comerțul de grâu.

Sedința pentru stabilirea prețurilor reale la articolele declarate de primă necesitate

Timișoara, 18. — Se știe că guvernul a luat cele mai drastice măsuri pentru înfrânarea speculei ilicite și ieftinirea traiului.

Toate măsurile ce s'au luat în acest sens, au fost legiferate, prevăzându-se și sancțiunile cari să fie aplicate speculanților.

Realitățile însă, se schimbă dela o zi la alta. Astfel că legea contra speculei a suferit unele modificări în sensul că nimeni să nu se considere neindrepțiți. Anume, stabilirea prețurilor să se facă pe baze absolute reale, deci și cu colaborarea tuturor celor interesați. Totodată s'a lărgit și lista articolelor de primă necesitate.

Concomitent cu acestea, Ministerul Economiei Naționale a dat dispoziții Camerelor de comerț și industrie să ia contact cu primăriile, să țină o sedință la care să fie invitați și reprezentanții tuturor categoriilor de comercianți.

Lucrul acesta s'a întâmplat în orașul nostru.

În sedința ce s'a ținut, primăria a fost reprezentată prin d-nii: dr. Ernest Heim, Vuis și Dajdea, iar Camera de comerț și industrie prin d-nii: ing. Cornel Beșu vicepreședintele camerei și secretar Arsenovici. Din partea comercianților au fost prezenți, pentru comerțul de coloniale și alimente, d-nii: Iosif Dârlea, Izidor Baruch, Iosif Feistammel, Alter Bercu, S. Cerbu, E. Salamon și Simion Grosz; pentru carne: Enric Zickeli, Mihai Zickeli și Iuliu Gelsing; pentru unt și brânză: Iosif Heinrich din partea Coop. „Centru”; pentru ouă Walter Bespaletz; pentru sifon: N. Türkl; pentru săpun H. Halbher dela Gea-Krayer și Andrei Farago dela Weisz și Fii; pentru

petrol și unsoare Fr. Mann și Ed. Karner; pentru lemne de foc St. Szende, Zaharie Ionescu, Al. Hladic și Iacob Klein; pentru semințe Iuliu Klein și pentru var Matei Wolf, St. Keppich și Carol Reiter.

Toți acești comercianți au adus cu dânsii registrele și facturile spre a face dovada cât îi costă fiecare marfă în parte.

În felul acesta, evident, s'a putut face stabilirea prețurilor reale, prețuri cari au fost comunicate telefonic Ministerului Economiei Naționale.

Nu vom anticipa asupra acestor prețuri până ca guvernul nu va decide asupra lor.

Menționăm însă că, în cadrul sedinței de ieri, comercianții, îndeosebi măcelarii, au stăruit să se facă intervenții, pe lângă minister, în sensul ca 10% din toate produsele ce se exportă, să se dea pentru consumul intern, pentru ca astfel să se poată consuma și în țară din produsele de prima calitate, dar cu prețuri mai reduse.

Problema viticulturii în Banat

Intervenția d-lui deputat dr. Ion Teicu

LUGOJ, 18. — În urma dispozițiilor în vigoare, toată via trebuie să fie scoasă până la 1 Ianuarie 1940. În urma acestui fapt, 12 deputați în frunte cu d. dr. Ion Teicu, deputat de Caraș, s'au prezentat în audiență la d. ministru Cornățeanu, cerând ca să li se lase cultivatorilor o suprafață corespunzătoare pentru trebuințele consumului intern. Ca rezultat al acestei intervenții, cultivatorii vor putea menține ¼ jugăr din supra-

București—Berlin

Dupa zece ani de pauzare, echipa reprezentativă a Capitalei susține din nou un match internațional.

Dela ultimul match internațional și până la cel de mâine, fotbalul bucureștean a parcurs o admirabilă perioadă de emancipare și grupările din București, neprecupețind niciun efort sau sacrificiu, au ajuns la nivelul marilor echipe din Ardeal și Banat, astfel că azi o echipă a Capitalei noastre echivalează chiar cu echipa națională a României.

Între grupările din provincie și cele din Capitală există o concurență normală determinată de lupta pentru campionatul național. Aceasta rivalitate va fi folosită acum, ca să determine un criteriu de apreciere referitor la posibilitățile unei echipe formate numai din jucătorii din Capitală.

Vor putea aceștia, în lipsa transilvănenilor, să facă figură onorabilă?

Desigur că da! Invățămintele acumu-

late în decursul ultimului deceniu, activitatea antrenorilor de prima mână, exodul celor mai buni jucători din țară spre București, toate acestea constituiesc baze serioase spre a putea pretinde în mod cu totul justificat, o performanță bună a echipei București.

Noi sperăm că după succesul echipei capitalei, vechile matchuri interorăștore vor reinvia, ceea ce este cu atât mai mult de dorit, căci rivalitatea între cluburile din aceeași localitate a început să ia proporții îngrijorătoare, cari în unele locuri au dus la o decadentă totală, care poate fi atenuat sau chiar eliminat.

Cu aceasta ocazie amintim că matchul Berlin—Timișoara nu va putea avea loc, deoarece echipa Germaniei are de susținut în 26 o partidă în contra Italiei, ori trei matchuri internaționale într-o săptămână, care în împrejurările de azi, prea mult pentru fotbalul Reichului.

Divizia B în pragul lichidării

IATA PROGRAMUL COMPLECT

Seria I.

Brașov: Metrom—CAO.

Craiova: F. C. Craiova—F. C. Ploști.

Tg. Mureș: Mureșul—A. S. Constanța.

Iasi: Victoria CFR—F. C. Brăila.
Chișinău: F. C. Nistru—Dragoș Vodă.

Seria II.

Timișoara: Electrica—Jiul.

Arad: Gloria—CFR Severin.

Lupeni: Minerul—Chinezul.

Brad: Mică—Vulturii.

Mediaș: Sparta—CFR Simeria.

Seria III.

Turda: Cimentul—Victoria.

Oradea: Crișana—Universitatea.

Reșița: S. S. M. R.—Stăruința.

Câmpia Turzii: Sârma—Oltul.

Seria IV.

Ploști: Feroemail—Turda.

Cernăuți: Muncitorul—Macabi (Chișinău).

Brăila: Franco Româna—DAC.

Galați: D. V. A.—Macaby (București).

Ploști: Prahova—Traian.

Gloria C. F. R. a făcut recurs

București, 18 (Sir.) — Biroul federal FRFA a suspendat executarea deciziei date de comisia superioară de apel, în chestiunea echipei de fotbal „Gloria CFR”, până la judecarea recursului acestei echipe. Recursul va fi judecat săptămână viitoare.

MICA PUBLICITATE

Folositi mica publicitate a ziarului „DACIA”
Costul unui cuvânt este 1 leu, minimum 10 cuvinte

De închiriat o cameră și bucătărie într'un souteraine modern, în apropiere de Piața Unirii, la 1 Decembrie. L, Str. Aurel C. Popovici 10. (Din Bul. Tache Ionescu.)

De închiriat, garsonieră cu baie, intrare separată, în vilă nouă. Ing. Inspector Silvic T. Cernescu, B-dul Carmen Sylva Nr. 8.

Domnișoara caută post dela ora 2—7—9 în orice birou, fabrică sau avocațial, cunoscând mașina de scris, posedând și limba germană și franceză, pretențiuni foarte moderate. Adresa: Dumitra Simidan, III Str. Mitropolitul Varlaam 9.

PUBLICAȚIUNE

Conform ordinului telegrafic al Ministerului Economiei Naționale și a deciziei Ministeriale Nr. 82917/1939 se invită toți comercianții cu ridicata pentru semințe și fabricile de uleiuri, se declare telegrafic în termen de 3 zile Serviciului Speculei din Ministerul Economiei Naționale, stocurile de preț mediu de cumpărare a semințelor de floarea soarelui, rapiță, cânepă și ricin, precum și a uleiurilor de rapiță, cânepă, ricin și floarea soarelui rafinate brute și solidificate.

INFORMAȚIUNI

Calendar

SAMBATA, 18 NOEMBRIE

Prohod: Sf. Martiri Platon și Roman (305).

Sf. Sfințirea Bisericii Sf. Petru și Paul din Roma.

Locuri de serviciu: Circ. I.: C. Jahner, Libertății; circ. II.: Maszalts Piața Cârțan 8 și Zeiner, Str. Ștefan cel Mare 27; circ. III.: Roxin, Piața Axente Sever 27; circ. IV.: Ungvary, Str. Preyer 1. Serviciu permanent: Mehala: Chioceanu; Ștefan: Panajoth.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR:
Cine: „Sabotaj”, cu Jean Murat, Mihalache Balin și Madeleine Robinson.

Cine (fost Rivoli): „Parada tinereții”, regia sovietică.
Cine: „Noptile destinului”, cu Zarah Ghera și Mariha Röck.
Cine: „Agentul secret” și „Drama din Ghidari”.

Decoruții clasei 1940

În cursul acestei săptămâni, pe întreg teritoriul țării, s'a făcut încorporarea tinerilor din clasa anului 1940. Tinerii dela noi și din cele mai mici și îndepărtate sate, s'au grăbit a se prezenta să-și facă față fața de țară.

Întru toți aceștia, evenimentul a fost privit cu mare bucurie. I-am văzut în ochii și în zâmbetul buzelor și în drapele în frunte, de eian și însuflețire, mergând spre gară de imbarcare, petrecuți de foștii comandanți premilitari și de către părinți și prieteni.

În Banat îndeosebi, ne-a fost dat să vedem entuziasmul neegalat încă, un entuziasm de bucuria primului pas în maturitate și de sentimentul mândriei că țara îi sosește demni pentru a le primi serviciile, mai ales de dragostea pentru pământul pe care trebuie să-l apărăm cu ultima picură de sânge.

Decoruții clasei 1940, au văzut cum alte clase au fost șterse de pe fața pământului. Din această vîndeva în Europa mai bubue turba că viitorul poate să aducă multe suferințe. Din toate acestea bucuria și însuflețirea cu care s'au prezentat a-și face datorită pe care și-o vor face cu atât mai curaj și cu cât știu că țara are conducător și mai înțelept Rege.

Comandantul Sîmion Dominte, șeful Subsectorului P. P., s'a deplasat personal să se gîndească spre a veghea ca încorporarea să se facă în cele mai bune condițiuni. Cele de mai sus, sunt și constatările d-sale.

ACCIDENT DE CIRCULAȚIE. În ziua de 17 Noiembrie 1939, pe la orele 18.30, pe Șosea Drăgălina, lângă Școala Primară, o mașină cu doi cai a lovit pe numitul Johan din comuna Fratelia, str. Grădinei Nr. 1, aruncându-l la pământ și cauzându-i leziuni la cap și pe corp. După comiterea acestui fapt trăsură și conducătorul au dispărut, fără a se putea identifica. Johan a fost transportat de Salvare la Spitalul Bega. Cazul se cercetează.

CONCERTUL D-NEI ELENA ANTONIU. D-na Elena col. Antoniu din Timișoara, va da un concert în ziua de 29 I. e. (20.30) cu ocazia deschiderii expoziției de pictură în sala de sus din Palatul Cultural.

Starea civilă. Născuți: Elisabeta Weisberg. Morți: Ghizela Schwimer de 63 ani și Vasile 19 ani.

— Conferințe religioase culturale. Farohia ort. rom. Timișoara II aranjează în duminicile din postul Crăciunului din acest an al XIV-lea ciclul de serbări religioase culturale. Serbările sunt aranjate cu prețiosul concurs al scoalelor primare din acest cartier. În cadrul lor se ține câte-o conferință. Serbările au loc, în sala festivă a parohiei din curtea bisericii, în fiecare Duminică din post între orele 4½—6 p. m., după cari urmează în biserică serviciul vecerniei. Ciclul de conferințe se va inaugura cu conferința P. S. Părinte Protopop dr. Patrachie Țiucra, în Duminică de data 19 Noiembrie ora 4½—6 p. m. în cadrul serbării aranjate de d. Gh. Ioanovici director școlar cu elevii clasei a VII-a. Eventualele contribuții benevole ce-ăr încurajează pe acest prilej, se vor preda Reuniunii Femeilor ort. rom. din Timișoara II, pentru lână, din care să se împletiască ciorapi pe seama soldaților. Având în vedere nu numai scopul religios-moral, ce se urmărește, ci și cel de interes obștesc-național, credincioșii din Timișoara și în special cei din acest cartier sunt invitați și rugați pe aceasta cale a sprijini aceasta modestă străduință prin participare. **Comitetul.**

— Inzestrarea imprimeriei ținutului. Comitetul de direcție al imprimeriei ținutului a avut Joi seara o ședință, în cadrul căreia s'au recepționat diferite lucrări de amenajarea tipografiei și o mașină cumpărată recent. Prin aceste două inzestrări, tipografia ținutului este bine și complet organizată, putând să facă față necesităților pentru care a fost creată.

Pentru ajutorarea muncitorilor

Remarcabilul gest al conducerii unei fabrici timișorene

TIMIȘOARA, 18. — Grija pentru ușurarea vieții muncitorilor, cari prin însăși indeletnicirea lor grea, se istoveșc în fabricile unde lucrează trebuie să fie o primă preocupare în vremile de acum.

Urmând exemplul fabricilor apuse-ne, muncitorul este tratat cu multă omenie, conducerea Industriei române de piele, intrucerea Industriei cointerestate, printr'un gest simplu, dă pildă de un nobil umanitarism.

— Un demers al brutarilor din Reșița. Secția Breslei alimentare din Reșița a înaintat o plângere Comitetului Central, arătând că primăria orașului Reșița a dat o ordonanță prin care se dispune că brutarii din acel oraș nu vor mai putea fabrica pâini mai mari de 1 kgr., 750 grame și 500 grame și 250 grame. Breasla alimentară, luând act de această plângere, a intervenit eri la Rezidenția Regală a Ținutului, arătând că în nici un oraș nu s'au mai luat asemenea măsuri și în consecință, cere anularea ordonanței, respectându-se obiceiurile locale, atât ale muncitorilor cari cumpără numai pâini mari, cât și ale țăranilor din jur, cari la anumite sărbători cer să li se facă cozonaci de proporții mai mari.

— Intervențiile cu caracter profesional se fac numai prin bresle. Ministerul Muncii a trimis tuturor breslelor o adresă, prin care li se aduce la cunoștință că s'a dispus ca nici o cerere sau intervenție cu caracter profesional să nu mai fie primită de către autorități, dacă nu sunt făcute prin intermediul breslelor.

Jucării utile și instructive la
Librăria Galambos

— Fabrica de lichior „Zwack” S. A. în Arad în ultima sa adunare generală a hotărât înființarea unei direcțiuni centrale în București, cu a cărei conducere a fost încredințat d. Daniel Nemes, înregistrat și la tribuna de Ilfov

— Să se vie în ajutorul trupei de teatru din comuna Șoșdea-Timiș. Am arătat deseori, în coloanele ziarului, activitatea trupei de teatru a „Astrei”, din comuna Șoșdea, județul Timiș-Torontal, precum și frumoasele rezultate realizate în turneul său, prin satele bănățene. Lipsită fiind mai ales de mijloace materiale, această trupă compusă numai din țărani, ar fi bine, ca acum, cu ocazia venirii trupei teatrului național, din Cluj, la Timișoara, să se ajute și trupa din comuna Șoșdea. Conducătorul ei, vrednicul sătean și compozitor Nicome Peia a luptat cu multe greutateți, pentru a ajunge în situația de azi, dar ia fost destul de greu. Ar fi un imbold pentru acești oameni, dacă trupa dela Cluj, ar contribui cu tot ce poate pentru inițierea și îndrumarea ei. Iar societatea „Astra” să-i dea cât e posibil un mai larg sprijin material. În felul acesta s'ar contribui la ridicarea morală și materială a „artiștilor” din comuna Șoșdea, care au dat și continuă și dea reprezentatii în toate satele bănățene.

— DOAMNELOR! Voiți să Vă îmbrăcați estin și elegant? Vizitați salonul de Mode „ORIGINAL” I. Str. Gh. Lazar 4, etaj, III. Lift în curte. Telefon 39—45. Lucram și pe rate.

— Profesoarele vor purta la cursuri șorțuri. Doamnele profesoare care funcționează la școlile de băieți, cum și celor dela școlile de fete, sunt obligate să-și confecționeze și să poarte în clasă, șorț lung, de culoare neagră sau chiar albastru după culoarea actualiei uniforme străjerești.

— Bătăie între țigani. Eri seara între orele 19—20, țiganii Adam Căldăraș și Sălva Stania din Gătaia s'au tăiat cu cuțitele, la vama Șagului. Ambii au fost pansați de Salvare și lăsați liberi.

Posturi vacante la serviciile tehnice județene din ținutul Timiș

Timișoara, 18. — Sunt vacante următoarele posturi la serviciu tehnic județene din ținutul Timiș, retribuite din bugetul ținutului:

- Un inginer arhitect la serviciul tehnic al județului Arad.
- Un inginer-șeful serviciului și un inginer cl. III la serviciul tehnic al județului Caraș.
- Un inginer cl. III la serviciul tehnic al județului Hunedoara.
- Un inginer arhitect la serviciul tehnic al județului Timiș-Torontal.
- Un subinginer conductor la serviciul tehnic al județului Caraș.
- Un subinginer conducător la serviciul tehnic al județului Severin.
- Un subinginer conducător la serviciul tehnic al județului Timiș-Torontal.
- Un desenator la serviciul al județului Timiș-Torontal.

Reflectanții își vor înainta cererile însoțite de toate actele prevăzute la art. 7 din regulamentul legii statului funcționarilor publici, inclusiv certificatul dela serviciul cazierului judiciar, cel mai târziu până la 9 Decembrie 1939.

Petiționarii la posturile de ingineri și subingineri, vor înainta și acte doveditoare asupra situației lor în corpul tehnic.

Citiți și răspândiți ziarul „DACIA”

Și consumatorii trebuie să colaboreze la combaterea speculei

Timișoara, 18. — Guvernul și toate autoritățile administrative în subordine sunt în plină ofensivă contra speculei. Comisia de speculă ținutală este și ea serios preocupată de măsurile ce trebuie luate împotriva speculanților.

— E simptomatic, — a spus d. dr. Gh. Ciupe, secretar general al ținutului și președinte al comisiei contra speculei, în lămuririle date eri dimineața presei, — e simptomatic, că din zi în zi prețurile se urcă, fără justificări depline și valabile. Comisia ținutală se străduiește să

aprecieze argumentele invocate de comercianți, dar, în același timp, ea nu poate să uite că are de apărat interesele marelui mulțimi a consumatorilor, cari, îndeosebi în vremurile grele de azi, trebuie să primeze. Noi ne străduim să fixăm prețuri echitabile, dar adesea ni se semnalează că negustorii nu le respectă. Ar fi necesară o colaborare între consumatorii și negustorii cinștiți. Negustorii să nu ceară mai mult, dar nici consumatorii să nu plătească un ban în plus peste prețurile maximele fixate. Aceste prețuri trebuie respectate — și pentru cei ce nu le respectă avem rigorile legii, pe cari noi le aplicăm cu toată severitatea. Rugăm ca publicul consumator să ne dea tot concursul în această direcție.

D. secretar general dr. Gh. Ciupe a stăruit a arăta că prețurile maximele din ținutul Timiș, se fixează după localitățile și cu respectarea legii cererii și ofertei. La respectarea acestor prețuri, însă, trebuie să colaboreze toată lumea.

S'a deschis secția noastră de jucării, sub conducerea d-lui IULIU SCHWARZ
Bogat asortiment, Prețurile reduse. Vizitele fără obligațiune de cumpărare.

Librăria MORAVETZ Timișoara

ULTIMA ORĂ

A fost scufundat vasul „Africa Shell“

Se crede că vasul-cisternă a fost victima cruci-
șătorului de buzunar „Deutschland“

Incursiuni aeriene germane în Anglia și Franța

Londra, 18 (Rador.) — În cercurile navale se comentează cu deosebit interes știrile din Capetown, că un vapor german corsar a scufundat vaporul cisternă „Africa Shell.” Redactorul naval al ziarului „Daily Telegraph” acordă o semnificație specială faptului că a fost ales un vapor cisternă ca obiect de atac. S'ar putea, sugerează redactorul, că „Africa Shell” să fi fost atacat și scufundat de unul din crucișătoarele germane de buzunar „Deutschland” sau „Admiral Scherr.” Ultima știre despre „Deutschland” a fost primită la mijlocul lunii Octombrie, când „City of Flint” a fost capturat de el, în Atlanticul de Nord. Cu toată raza de acțiune foarte mare a lui „Deutschland”, se poate că el să fi terminat combustibilul și să-și fi ales de-aicea drept victimă un vapor cisternă.

Londra, 18 (Rador.) — Agenția Reuter transmite: Echipajul vasului petrolifer „Africa Shell” a comunicat la Lourenco Marques, că vasul lui a fost oprit de un crucișător german, care a tras o lovitură de tun. Un ofițer german și mai mulți marinari s'au prezentat apoi pe bordul petroliferului și după ce au imbarcat toate proviziile pe cari le-au găsit, au dat ordin echipajului englez să părăsească vasul.

Căpitanul britanic a fost făcut prizonier și vasul a fost apoi scufundat de două bombe, cari au făcut o spărtură imensă la prora.

COMUNICAT GERMAN

Berlin, 18 (Rador.) — Inaltul comandament german comunică:

Pe frontul de Vest, nici o acțiune importantă, cu excepția unei slabe activități locale de artilerie.

COMUNICATUL FRANCEZ

Paris, 18 (Rador.) — Comunicatul oficial al marelui stat major francez din dimineața zilei de 17 Noembrie, are următorul text: Noapte calmă pe tot frontul.

ALARME ÎN FRANȚA ȘI ANGLIA.

Marsilia, 18. (Rador.) — Alarma a fost dată Vineri dimineața în regiunea Marsilia, la ora 11.35. Semnalul de încetare a alarmei a fost dat la 12.15. Nici un incident.

Scoală de ofițeri activi pentru artileria contra aeronavelor la București

București, 18 (SIR.) — Ministerul Aerului și Marinei înființează la București o școală de ofițeri activi pentru artileria contra aeronavelor.

Durata școlii este de doi ani. Deosebit de interesantă este o școală de subofițeri mecanici și șoferi necesari pentru încadrarea unităților de apărare contra aeronavelor.

Paris, 18. (Rador.) — Vineri dimineața s'a dat alarma în regiunea orașului Lyon.

Lyon, 18. (Rador.) — Alarma a fost dată a doua oară la Lyon Vineri la ora 14.15. Imediat au fost auzite trăgând tunurile antiaeriene.

Londra, 18. (Rador.) — Semnalul de alarmă a fost dat Vineri dimineața la Cheshire și în nordul țării Galilor.

Două avioane, cari au putut fi identificate au sburat deasupra regiunii. Un

avion german a sburat Vineri dimineața deasupra insulelor Shetland.

BROȘURI ANTI-ENGLEZE ARUNCATE DE UN AVION STRĂIN ÎN ELVEȚIA.

Berna, 18. (Rador.) — Ștefani transmite: Vineri dimineața la ora 8, un avion străin, îndreptându-se spre sud, a fost zărit pe deasupra orașului Bale. Avionul a aruncat broșuri antibritanice în limba franceză.

La ora 10, avionul a apărut din nou pe deasupra orașului.

Reichul acuză

Anglia că n'a luat în serios demersul
de pace belgo-olandez

Berlin, 18. (Rador.) — D. N. B. transmite: Referindu-se la propunerile de pace belgo-olandeze, „Hamburger Fremdenblatt” subliniază că rezultatul acestui demers diplomatic, confirmă față de inițiativa serioasă a țărilor neutre, voința categorică a Angliei de a nimici Germania. Ziarul constată că potrivit unei tactici a Angliei și Franței, presa din Londra anunță cu litere mari „refuzul Germaniei de a primi propunerile de

pace belgo-olandeze”.

Dacă Anglia ar fi luat serios demersul, atunci baza declarației d-lui Chamberlain ar fi putut cel puțin părăsiti. Dar jocul diplomatic a avut însușirea la urma urmelor, că până și cel din urmă Germania știe acum la ce trebuie să se aștepte. După ce cuvântul de pace a fost șters de Anglia și Franța, Reichul are numai o singură misiune, de a duce războiul până la ultimele consecințe.

Plebiscitul în Austria cerut de Paris și Londra și comentariile presei germane

Berlin, 18. (Rador.) — D. N. B.: „Deutsche Allgemeine Zeitung” se ocupă de discuțiile care au loc la Paris și la Londra, cu privire la un „plebiscit” ce ar trebui să fie organizat în Austria. Ziarul subliniază că tocmai aceste cercuri care discută acum chestiunea plebiscitului, au refuzat în 1918 Austriei dreptul de autodeterminare.

Timp de 20 de ani democrațiile occidentale au avut prilejul să procedeze la un plebiscit în Austria, dar au refuzat. Ele știau bine, că un asemenea plebiscit, ar fi dat majoritate de voturi pentru inapoarea Austriei

la Reich, lucru pe care l-au arătat mai multe plebiscite neoficiale realizate în diferite părți ale Ostmarkului.

Timp de 20 ani Austria a fost asuprită poliicește și ruinate economic, iar populația sa a fost aruncată în pracla unei mizerii, care se manifesta prin cifrele cele mai ridicate de sinucideri, și cele mai coborâte de nașteri. După Anschluss a avut loc un plebiscit formal, care a aprobat cu aproape sută la sută din voturi alipirea Austriei la Reich.

Marele cântăreț Folescu s'a sinucis cu arma sa de vânatoare

Artistul suferea de o boală necruțătoare de nervi

BUCUREȘTI, 18. (SIR.) — Popularul cântăreț de operă, dela Opera din București, George Folescu s'a sinucis. El era suferind de nervi. Artistul locuia într'un apartament al palatului „Mica” de pe Calea Victoriei, unde înapoindu-se seara dela un spectacol, împreună cu prietenul său Manolescu, se

arătasă bine dispus. Folescu a luat somniferul obișnuit și s'a culcat. Artistul însă nu a adormit, ci a luat arma de vânatoare cu două țevi, a intrat în baie și aplicându-și țeava la piept, și-a tras încăleătura în inimă. Detunătura nu s'a auzit. Manolescu abia azi dimineață, intrigat de lipsa priete-

Se va alcătui un nou guvern polon?

Copenhaga, 18. (Rador.) — Corespondentul din Berlin al ziarului „Politiken” afirmă că Germania ar negocia cu unii fruntași polonezi în vederea alcătuirii unui guvern care să preia administrația noului stat polonez proiectat și care ar fi constituit după modelul „protektoratului Boemiei și Moraviei”.

Anglia va acorda un împrumut Spaniei

Madrid, 18. (Rador.) Acordarea de către Anglia a unui împrumut guvernului spaniol, a fost primul punct ce a fost luat în discuție în prima ședință a reuniunii delegațiilor comerciale spaniole și britanice. Spania va urma să vândă portocale și fier Angliei, primind în schimb cauciuc și plumb.

Producția petroliferă din Polonia ocupată de germani va fi sporită

Cracovia, 18. (Rador.) — Se anunță că dr. Frank, guvernatorul general al teritoriilor ocupate în Polonia, a inspectat Miercuri regiune petrolifere dela Neu Sandez și până la San. Din această regiune se extrăgea înainte de război o cantitate de 150.000 tone de țepet pe an, ceiace reprezintă vreo 25 la sută din producția totală a Reichului. Producția va putea fi mult sporită.

1000 de stâlpi de frontieră pe teritoriul fostei Polonii

Cracovia, 18 (Rador.) — Agenția D. N. B. anunță că dr. Frank, guvernatorul general al teritoriilor ocupate de Polonia, a dispus ca pe toată întinderea frontierelor guvernământului general polonez, să fie instalați stâlpi de frontieră. Mai bine de o mie de asemenea stâlpi, vor fi așezați dealungul frontierei Reichului, spre a se deosebi cu precizie teritoriul german de acela al guvernământului general. Va urma apoi așezarea unor stâlpi cu înscrisuri în două limbi, dealungul frontierelor spre Uniunea Sovietică și Slovacia.